

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

27 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte: Timofti Vladimir

Judecătorii: Toma Nadejda, Catan Liliana, Țurcan Anatolie și Boico Victor,

Judecând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către avocatul Cebotari Andrei în numele inculpatei și de către inculpata Pitula Maria, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 mai 2019, în cauza penală în privința lui

Pitula Maria XXXXX, născută la ***XXXXX***.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 07.09.2017 – 23.07.2018;

Instanța de apel: 17.09.2018 – 07.05.2019;

Instanța de recurs: 24.01.2020 – 27.10.2020.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 23 iulie 2018, Pitula Maria a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa principală sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, precum și pedeapsa complementară obligatorie - privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activități legate de gestionarea și manipularea cu bunuri sau active patrimoniale, pe un termen de 3 (trei) ani.

În temeiul art. art. 89 alin. (2) lit. a) și 90 alin. (1) Cod penal, executarea pedepsei închisorii stabilite lui Pitula Maria a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 4 (patru) ani.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, prin rechizitoriu. Pitula Maria se învinuiește că într-o perioadă nestabilă de organul de urmărire penală, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, după un plan bine chibzuit al său, inițial și-a creat pseudonimul „Milena” și a afișat anunțuri publicitare prin mai multe surse de informare în masă, potrivit cărora se prezenta drept ghicitoare ereditară clarvăzătoare și extrasenzorială, care prestează mai multe

servicii printre care dezlegarea farmecelor, soluționarea problemelor familiale, anticiparea anumitor evenimente din viață și înlăturarea aurei negative.

Se specifică în actul de acuzare că în consecință, Pitula Maria după ce a fost apelată telefonic de Murzac Olga, la 21.05.2017 s-a întâlnit cu ultima în locuința sa situată în XXXXX str. XXXXX, XXXXX ap. XXXXX, unde continuându-și acțiunile sale infracționale cu scopul dobândirii ilicite a banilor altei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, prin discuții și comportament i-a insuflat lui Murzac Olga, precum că este ghicitoare ereditară clarvăzătoare și extrasenzorială, concomitent stabilind că ultima deține surse financiare, folosind metode și procedee psihologice, sub pretextul că asupra lui Murzac Olga și rudele apropiate a acesteia, exista o aură negativă și în viitor pot interveni unele consecințe grave, a convins-o și a determinat-o pe ultima să beneficieze de serviciile sale contra unor sume bănești.

Potrivit acuzării, tot atunci, Pitula Maria folosindu-se deja de încrederea acordată de Murzac Olga și de frica pe care i-a insuflat-o acesteia, sub pretextul inițierii procedurii de înlăturare a aurei a primit și a însușit ilegal suma de 3850 lei, concomitent în vederea realizării scopului infracțional avut, cunoscând cu certitudine că nu este ghicitoare ereditară, clarvăzătoare și extrasenzorială, precum și nu poate realiza serviciile oferite, intenționat a solicitat transmiterea în rate pentru serviciile sale suma de 7800 euro, care potrivit ratei de schimb a BNM constituia suma de 159754 lei și 92 bani.

Potrivit rechizitoriului, ulterior, Pitula Maria folosindu-se de starea psihologică precară a lui Murzac Olga, pe care i-a insuflat-o ultimei, prin intermediul rețelelor electronice de comunicare și prin telefon, o determina și impunea folosind ca motiv intervenirea unor consecințe mai grave transmiterea sumelor bănești, la 02.06.2017 întâlnindu-se în locuința sa situată pe adresa menționată cu Murzac Olga, a primit și a însușit ilegal de la aceasta încă o tranșă de bani în sumă de 200 Euro, care potrivit ratei de schimb a BNM constituia suma de 3647 lei și 62 bani, concomitent sub aceleași pretexte, solicitând transmiterea în termene restrânse și a restului sumei solicitate, dar nu a putut duce până la capăt intenția sa infracțională, din motiv că Murzac Olga dându-și seama de faptul că este înșelată a sesizat organele de poliție, care în scurt timp au intervenit și au curmat acțiunile infracționale a lui Pitula Maria.

Potrivit acuzării tot ea, după ce a fost apelată telefonic de Cocoș Mariana, la 21.05.2017 s-a întâlnit cu ultima în locuința sa situată în XXXXX str. XXXXX, XXXXX ap. XXXXX, unde continuându-și acțiunile sale infracționale cu scopul dobândirii ilicite a banilor altei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, prin discuții și comportament i-a insuflat lui Cocoș Mariana precum că este ghicitoare ereditară, clarvăzătoare și extrasenzorială, concomitent stabilind că ultima deține surse financiare, folosind metode și procedee psihologice, sub pretextul că asupra lui Cocoș Mariana și rudele

apropiate a acesteia, exista o aură negativă și în viitor pot interveni unele consecințe grave, a convins-o și a determinat-o pe ultima ca să beneficieze de serviciile sale contra unor sume bănești.

Potrivit învinuirii aduse, Pitula Maria folosindu-se deja de încrederea acordată de Cocoș Mariana și profitând de frica pe care i-a insuflat-o acesteia, sub pretextul inițierii procedurii de înlăturare a aurei negative a primit și a însușit ilegal suma de 3250 lei, concomitent în vederea realizării scopului infracțional avut, cunoscând cu certitudine că nu este ghicitoare ereditară clarvăzătoare și extrasenzorială, precum și nu poate realiza serviciile oferite, intenționat a solicitat transmiterea în mai multe rate pentru serviciile sale suma de 29000 Euro, care potrivit ratei de schimb a BNM constituia suma de 593960 lei și 60 bani, dar nu a putut duce până la capăt intenția sa infracțională, din motiv că Cocoș Mariana dându-și seama de faptul că este înșelată a sesizat organele de poliție, care în scurt timp au intervenit și au curmat acțiunile infracționale ale inculpatei Pitula Maria.

Urmare a acțiunilor infracționale comise de Pitula Maria, părților vătămate Murzac Olga și Cocoș Mariana urmau a fi cauzate daune în proporții considerabile în suma totală de 760815 lei și 52 bani, daună care potrivit prevederilor art. 126 Cod penal, se consideră ca proporții deosebit de mari.

3. Procurorul, în termen, a declarat apel împotriva sentinței, solicitând casarea acesteia cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Pitula Maria să fie recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, și în baza acestui articol să-i fie stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 9 ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și activități legate de gestionarea întreprinderilor, precum și circulația mijloacelor financiare pe un termen de 4 ani.

Acuzatorul de stat a menționat, că prima instanță recalificând faptele infracționale imputate inculpatei a reținut, că după data de 25 mai 2017, părțile vătămate Cocoș Mariana și Murzac Olga au încetat să mai fie victime ale înșelătoriei puse în aplicare de către inculpată, fiind persoane care cu acordul organului de urmărire penală urmăreau dezvăluirea activității inculpatei, acumularea probatoriului și atragerea acesteia la răspundere penală.

Cu referire la aceste concluzii ale primei instanțe, acuzatorul a invocat că nu pot fi reținute, or transmiterea de facto a mijloacelor bănești în sumă de 3250 lei și 3850 lei de către părțile vătămate s-a datorat anume faptului că atât Cocoș Mariana cât și Murzac Olga au fost victime ale influenței inculpatei, care prin diferite metode le-a manipulat și le-a înșelat, abuzând de încrederea lor în forțele ei extrasenzoriale.

Totodată, circumstanța că părțile vătămate și-au dat seama că au devenit victime ale unei scheme infracționale până la transmiterea sumelor de 7800 euro și respectiv 29000 euro, nu poate fi interpretată că inculpata nu acționa în continuare conform planului său infracțional în vederea însușirii acestor sume.

A susținut procurorul, că acțiunile inculpatei Pitula Maria urmau a fi calificate drept tentativă de escrocherie, deoarece din cauze independente de voința făptuitorului, acțiunile sale nu și-au produs efectul, or părțile vătămate și-au dat seama că sunt înșelate și nu i-au oferit mijloacele bănești în sumă de 7800 euro și 29000 euro, solicitate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 mai 2019, a fost admis apelul procurorului, casată parțial sentința, în latura penală, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Pitula Maria a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa închisorii pe un termen de 8 (opt) ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau exercita activități în domeniul deservirii populației pe un termen de 4 (patru) ani.

În rest, celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

4.1. Instanța de apel a menționat că concluzia primei instanțe privind condamnarea inculpatei Pitula Maria în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, este contrară probelor administrate în ședința de judecată în instanța de fond și în apel.

4.2. Astfel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, verificând probele materiale și dându-le o nouă apreciere, instanța de apel a constatat în fapt că:

Pitula Maria în perioada nestabilită de organul de urmărire penală, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, după un plan bine chibzuit al său, inițial și-a creat pseudonim „Milena” și a afișat anunțuri publicitare prin mai multe surse de informare în masă, potrivit cărora se prezenta drept ghicitoare ereditară, clarvăzătoare și extrasenzorială, prestând mai multe servicii printre care dezlegarea farmecelor, soluționarea problemelor familiale, anticiparea anumitor evenimente din viață și înlăturarea aurei negative.

Ca urmare, Pitula Maria după ce a fost apelată telefonic de Murzac Olga, la 21.05.2017 s-a întâlnit cu ultima în locuința sa situată în XXXXX str. XXXXX, XXXXX ap. XXXXX, unde continuându-și acțiunile sale infracționale cu scopul dobândirii ilicite a banilor altei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, prin discuții și comportament i-a insuflat lui Murzac Olga, precum că este ghicitoare ereditară, clarvăzătoare și extrasenzorială, concomitent stabilind că ultima deține surse financiare, folosind metode și procedee psihologice, sub pretextul că asupra lui Murzac Olga și rudele apropiate a acesteia, există o aură negativă și în viitor pot interveni unele consecințe grave, a convins-o și a determinat-o pe ultima să beneficieze de serviciile sale contra unor sume bănești.

Tot atunci, Pitula Maria folosindu-se deja de încrederea acordată de Murzac Olga și profitând de frica pe care i-a insuflat-o acesteia, sub pretextul inițierii procedurii de înlăturare a aurei negative a primit și a însușit ilegal suma de 3850 lei,

concomitent în vederea realizării scopului infracțional avut, cunoscând cu certitudine că nu este ghicitoare ereditară, clarvăzătoare și extrasenzorială, precum și nu poate realiza serviciile oferite, intenționat a solicitat transmiterea în rate pentru serviciile sale suma de 7800 Euro, care potrivit ratei de schimb al BNM constituia suma de 159754 lei și 92 bani.

Ulterior, Pitula Maria folosindu-se de starea psihologică precară a lui Murzac Olga pe care i-a insuflat-o ultimei, prin intermediul rețelelor electronice de comunicare și prin telefon, o determina și impunea, folosind ca motiv intervenirea unor consecințe mai grave, transmiterea sumelor bănești, la 02.06.2017 întâlnindu-se în locuința sa situată pe adresa menționată cu Murzac Olga, a primit și a însușit ilegal de la acesta încă o tranșă de bani în sumă de 200 Euro, care potrivit ratei de schimb a BNM constituia suma de 3647 lei și 62 bani, concomitent sub aceleași pretexte solicitând transmiterea în termene restrânse și a restului sumei solicitate, dar nu a putut duce până la capăt intenția sa infracțională, din motiv că Murzac Olga dându-și seama de faptul că este înșelată a sesizat organul de poliție, care în scurt timp au intervenit și au curmat acțiunile infracționale ale inculpatei Pitula Maria.

Tot ea, după ce a fost apelată telefonic de Cocoș Mariana, la 21.05.2017 s-a întâlnit cu ultima în locuința sa situată în XXXXX str. XXXXX, XXXXX ap. XXXXX, unde continuându-și acțiunile sale infracționale cu scopul dobândirii ilicite a banilor altei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, prin discuții și comportament i-a insuflat lui Cocoș Mariana precum că este ghicitoare ereditară, clarvăzătoare și extrasenzorială, concomitent stabilind că ultima deține surse financiare, folosind metode și procedee psihologice, sub pretextul că asupra lui Cocoș Mariana și rudele apropiate ale acesteia, există o aură negativă și în viitor pot interveni unele consecințe grave, a convins-o și a determinat-o pe ultima ca să beneficieze de serviciile sale contra unor sume bănești.

Tot atunci, Pitula Maria folosindu-se deja de încrederea acordată de Cocoș Mariana și profitând de frica pe care i-a insuflat-o acesteia, sub pretextul inițierii procedurii de înlăturare a aurei negative a primit și a însușit ilegal suma de 3250 lei, concomitent în vederea realizării scopului infracțional avut, cunoscând cu certitudine că nu este ghicitoare ereditară, clarvăzătoare și extrasenzorială, precum și nu poate realiza serviciile oferite, intenționat a solicitat transmiterea în mai multe rate pentru serviciile sale suma de 29000 Euro, care potrivit ratei de schimb a BNM constituia suma de 593960 lei și 60 bani, dar nu a putut duce până la capăt intenția sa infracțională, din motiv că Cocoș Mariana dându-și seama de faptul că este înșelată a sesizat organele de poliție, care în scurt timp au intervenit și au curmat acțiunile infracționale ale inculpatei Pitula Maria.

Urmare a acțiunilor infracționale săvârșite de Pitula Maria, părților vătămate Murzac Olga și Cocoș Mariana urmau a le fi cauzate daune în proporții considerabile

în sumă totală de 760815 lei și 52 bani, daună care potrivit prevederilor art. 126 Cod penal, se consideră ca proporții deosebit de mari.

4.3. În urma cercetării probelor, instanța de apel a statuat că acestea indică la faptul că inculpata Pitula Maria a săvârșit infracțiunea prevăzută la art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal - *tentativă de escrocherie, adică acțiuni intenționate îndreptate nemijlocit spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari, dar din cauze independente de voința făptuitorului, aceasta nu și-a produs efectul.*

Cu referire la declarațiile inculpatei Pitula Maria, instanța de apel a menționat că acestea nu corespund adevărului, sunt mincinoase și sunt date de către inculpată în scopul de a se eschiva de la răspunderea penală pentru faptele comise, deoarece ele se combat de întreaga sistemă de probe analizată mai sus, și apreciate prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală și care integral demonstrează vina acesteia în săvârșirea infracțiunii imputate.

Instanța de apel a conchis că probele enumerate mai sus coroborează între ele și demonstrează, incontestabil, faptul săvârșirii de către inculpata Pitula Maria a infracțiunii încriminate și nu contravin prevederilor art. art. 93, 94 Cod de procedură penală, de aceea urmează a fi puse la baza sentinței de condamnare.

Totodată, instanța de apel a apreciat ca fiind declarative argumentele atât ale inculpatei, cât și ale apărătorului acesteia cu referire la faptul că învinuirea este formală și nu este confirmată prin probe. Or, analizând declarațiile părții vătămate și ale martorilor, instanța de apel a considerat că acestea sunt veridice, relatează adevărul, sunt consecvente, consecutive pe tot parcursul procesului, care coroborează cu probele materiale scrise, cercetate în ședința de judecată.

Nerecunoașterea vinei de către inculpată a fost apreciată de către instanța de apel ca o metodă de apărare și un drept de a nu se auto incrimina garantat de art. 66 Cod de procedură penală și art. 6 CEDO.

Efectuând o analiză a sentinței prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel, instanța de apel a constatat, că prima instanță nu a verificat toate aspectele învinuirii, iar probele nu au fost minuțios analizate, astfel încât instanța de judecată să facă concluzii certe asupra chestiunilor importante pentru cauză și anume, dacă în urma acțiunilor infracționale ale inculpatei a fost comisă o tentativă de escrocherie, precum a fost indicat în rechizitoriu.

În continuare, descriind elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, instanța de apel a menționat, că prin acțiunile săvârșite, Pitula Maria a atentat asupra relațiilor sociale cu privire la posesia bunurilor altei persoane, libertatea de manifestare de voință care este indispensabilă de exprimare de încredere.

4.4. Astfel, instanța de apel a constatat că vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, se confirmă prin declarațiile părților vătămate Murzac Olga și Cocoș Mariana, precum și prin mijloacele materiale de probă anexate la materialele cauzei penale, și anume: procesul-verbal de ridicare din 07.06.2017, potrivit căruia de la partea vătămată

Cocoș Mariana a fost ridicat un CD-R cu inscripția „Verbatim CD-R 700 MB, 52x 80 min. înregistrarea audio Pitula Maria (f.d. 34); procesul-verbal de examinare din 07.08.2017, potrivit căruia a fost supus examinării obiectele ridicate de la partea vătămată Cocoș Mariana: - telefonul mobil de model „iPhone 6” cu nr. IMEI XXXXX în care era instalată cartela SIM cu nr. SIM/Viber XXXXX. În cadrul examinării la rubrica mesagerie VIBER s-au stabilit mai multe mesaje între abonatul Cocoș Mariana cu nr. SIM/Viber XXXXX și abonatul XXXXX numit Milena (identificat ca Pitula Maria). Mesajele sunt adresate în limba rusă cu inscripții ale alfabetului chirilic, primele mesaje sunt din 25.05.2016 ulterior urmează mesaje din 26.05.2017. Conținutul mesajelor a fost fotografiat și este anexat pe două file tabel fotografic; un CD cu inscripția „Verbatim CD-R 700 MB, 52x 80 min, înregistrare audio Pitula Maria”. La examinare au fost stabilite înregistrări audio înregistrate pe reportofon de model Olympus VN-8500PC, care sunt structurate pe mape, stenograma căroră s-a anexat la prezentul procesul-verbal (f.d. 35); procesul-verbal de ridicare din 08.06.2017, potrivit căruia de la partea vătămată Murzac Olga a fost ridicat un CD-R cu inscripția „Verbatim CD-R 700 MB. 52x 80 min. înregistrare audio Pitula Maria, Milena Murzac O” (f.d. 43); procesul-verbal de examinare din 07.08.2017, potrivit căruia a fost supus examinării telefonul mobil de model „iPhone 6”, cu nr. IMEI XXXXX în care se afla cartela sim cu nr.SIM/Viber XXXXX. În cadrul examinării la rubrica mesagerie VIBER s-a stabilit prezența mai multor mesaje între abonatul Murzac Olga cu nr.SIM/Viber XXXXX și abonatul XXXXX numit Milena (identificat ca Pitula Maria). Mesajele sunt adresate în limba rusă, cu inscripții ale alfabetului chirilic, primele mesaje sunt transmise la 21.05.2016, 23.05.2017 ulterior urmează mesaje cu data de 26.05.2017; un CD cu inscripția „Verbatim CD-R 700 MB, 52x 80 min, înregistrare audio Pitula Maria, Milena Murzac” (f.d. 44); procesul-verbal de percheziție din 02.06.2017 efectuat în apartamentul nr. XXXXX amplasat pe str. XXXXX, 76 (f.d. 63); procesul-verbal de examinare din 05.06.2017, potrivit căruia a fost supus examinării obiectele ridicate în cadrul percheziției efectuate la 02.06.2017 în apartamentul nr. XXXXX amplasat pe str. XXXXX, XXXXX (f.d. 72); procesul-verbal de examinare din 05.06.2017, potrivit căruia au fost supuse examinării obiectele ridicate în cadrul percheziției efectuate la 02.06.2017 în apartamentul nr. XXXXX amplasat pe str. XXXXX, 76 (f.d. 86-93); înregistrările audio înscrise pe CD-R cu inscripția „Verbatim CD-R 700 MB, 52x 80 min. înregistrarea audio Pitula Maria” ridicate de la Cocoș Mariana; înregistrările audio înscrise pe CD-R cu inscripția „Verbatim CD-R 700 MB, 52x 80 min, înregistrare audio Pitula Maria, Milena Murzac O.”; corpuri delictive (f.d. 41, 50).

Instanța de apel a menționat că nu are temei de a pune la îndoială declarațiile părților vătămate, care au fost consecvente atât la urmărirea penală, cât și la judecarea cauzei în prima instanță. Aceste declarații demonstrează cu certitudine vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Astfel, instanța de apel a stabilit că în acțiunile inculpatei se regăsesc toate elementele constitutive ale infracțiunii de tentativă de escrocherie, menționând că

versiunea apărării potrivit căreia Pitula Maria nu a săvârșit infracțiunea încriminată reprezintă doar o strategie de eschivare a inculpatei de la răspundere penală.

4.5. Instanța de apel a ajuns la concluzia că prima instanță a încadrat greșit acțiunile inculpatei Pitula Maria în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, or, transmiterea de facto a mijloacelor bănești în sumă de 3250 lei și 3850 lei de către părțile vătămate s-a datorat anume faptului că atât Cocos Mariana cât și Murzac Olga au fost victime ale influenței inculpatei care prin diferite metode le-a manipulat și le-a înșelat, abuzând de încrederea lor în forțele ei extrasenzoriale. Totodată, acel fapt că ulterior transmiterii banilor (și care nu au fost negați nici de inculpată) însă până la transmiterea sumelor de 7800 euro și 29000 euro părțile vătămate deja și-au dat seama că au devenit victime ale unei scheme infracționale din timp planificate, nu înseamnă că inculpata în continuare nu acționa conform planului său infracțional, or ea nu cunoștea despre plângerile părților vătămate la poliție și acționa în continuare cu aceeași intenție de a însuși mijloacele bănești de la Cocos Mariana și Murzac Olga.

De asemenea instanța de apel a apreciat critic argumentele primei instanțe cu referire la faptul, că în procesul instrumentării cauzei au avut loc încălcări procesuale, care atrag nulitatea actelor procesuale, menționând că acțiunile organului de urmărire penală nu a fost contestate în ordinea prevăzută de prevederile Codului de procedură penală.

Cu referire la argumentele apărării susținute și de către prima instanță, precum că inculpata Pitula Maria a fost provocată la săvârșirea infracțiunii, instanța de apel a conchis că acțiunile părților vătămate Murzac Olga și Cocos Mariana nu au avut efect de provocare. Totodată inculpata Pitula Maria a întreprins acțiuni active în sensul înșelării victimelor și obținerii de la acestea a mijloacelor bănești precum: plasarea anunțului în care își descrie capacitățile sale și serviciile acordate, manipularea cu diferite obiecte oculte, descrierea ritualurilor care ar putea înlătura aura negativă și evenimentele nedorite din viitor ș.a., toate acestea fiind urmate de enunțarea prețurilor pentru servicii și pentru obiectele care vor fi utilizate.

Mai mult, potrivit instanței de apel, prima instanță nu a luat în considerare declarațiile părților vătămate, or Murzac Olga fiind audiată a indicat expres că suma de 7000 euro a fost pretinsă de inculpată până a se adresa la poliție, și că anume această sumă mare de bani a și determinat-o să se îndoiască în veridicitatea afirmațiilor lui Pitula Maria.

Totodată, Cocos Mariana în depozițiile sale insistă că și după adresarea la poliție se prezenta la inculpată, deoarece era speriată de aceasta că în cazul întreruperii sesiunilor poate să urmeze ceva grav.

În opinia instanței de apel, aceste afirmații demonstrează cert că Cocos Mariana continua să fie victima acțiunilor de escrocherie din partea inculpatei, chiar și după depunerea plângerii la poliție.

4.6. La capitolul individualizării pedepsei penale, instanța de apel a ținut cont de principiile generale de aplicare a pedepsei consfințite în art. art. 61 alin. (2), 75 Cod penal, de caracterul infracțiunii, care potrivit art. 16 alin. (5) Cod penal, face parte

din categoria infracțiunilor deosebit de grave, de limitele pedepsei prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, de faptul că, inculpata nu și-a recunoscut vina, și întrucât la materialele cauzei nu există probe care ar atesta că, o pedeapsă non-privativă de libertate ar duce la corectarea și reeducarea acestuia, instanța de apel a considerat că, pedeapsa aplicată inculpatei sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau exercita activități în domeniul deservirii populației pe un termen de 4 ani, este justificată, echitabilă și rațională.

5. Avocatul Cebotari Andrei în numele inculpatei, declară recurs ordinar invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței primei instanțe.

În argumentarea recursului apărarea invocă dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o ilegală și neîntemeiată, bazată pe interpretarea eronată a legii, aprecierea subiectivă și unilaterală a probelor, fiind adoptată cu încălcări procesuale.

Relevă apărarea, că la examinarea cauzei în prima instanță s-a stabilit, că părțile vătămate Murzac Olga și Cocoș Mariana erau în relații apropiate și au acționat împreună până la 25 mai 2017.

Totodată, prima instanță a reținut că începând, cel târziu cu data de 25 mai 2017, părțile vătămate au acționat concertat și minim cu aprobarea tacită a organului de urmărire penală, dacă nu chiar la indicația acestuia. În acest sens prima instanță a concluzionat, că organul de urmărire penală era informat cu regularitate și în termeni suficienți de către părțile vătămate pentru a putea acționa în mod oficial. Luând în calcul minuțiozitatea acțiunilor realizate de ambele părți vătămate, precum și faptul că aceste acțiuni reprezintă acțiuni fidele ale unor măsuri speciale de investigații prevăzute de Codul de procedură penală, prima instanță a conchis că în speță acțiunile victimelor de după 25 mai 2017, au fost concertate de către organul de urmărire penală.

Astfel, prima instanță a reținut că după data de 25 mai 2017, părțile vătămate Cocoș Mariana și Murzac Olga au încetat să mai fie victime ale înșelătoriei puse în aplicare de inculpata Pitula Maria și s-au transformat, ele însele, în persoane care cu acordul organului de urmărire penală urmăreau dezvăluirea activității inculpatei, acumularea probatoriului și atragerea acesteia la răspundere.

Consideră apărarea, că reieșind din comportamentul părților vătămate și declarațiile făcute de către acestea, instanța de apel urma să țină cont de faptul că ambele părți vătămate, din start s-au prezentat cu telefonul pornit la înregistrare și reportofon, fapt care denotă însăși lipsa de componentă de infracțiune referitor la calificarea conform prevederilor art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, prin faptul că ambele își dădeau seama și nu aveau încredere în inculpata Pitula Maria.

Menționează recurentul, că din înregistrările audio și declarațiile inculpatei se deduce faptul că sumele indicate în rechizitoriu, ca fiind pretinse, nu urmau a fi achitate către Pitula Maria, dar în urma deplasării în locurile sfinte, cum le-a fost înțelegerea, astfel din start nu poate fi dedusă încadrarea în baza art. art. 27, 190

alin. (5) Cod penal. Totodată, sumele primite de Pitula Maria au fost întoarse, iar referitor la ducerea în eroare sau intrarea în încrederea părților vătămate, este un fapt ce se bazează doar pe declarațiile părților vătămate, acestea singure au sunat, s-au prezentat, au insistat să se prezinte la inculpată și este evident că nu este corectă încadrarea în baza art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal.

Subliniază astfel recurentul, că prima instanță a concluzionat just asupra calificării acțiunilor lui Pitula Maria conform indicilor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) Cod penal, așa cum a fost pornită urmărirea penală inițial, ori calificarea ulterioară prin ordonanța de punere sub învinuire din 28.08.2017 conform indicilor infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, este una abuzivă și nu corespunde realității.

Sub aspectul provocării inculpatei de către părțile vătămate, atât și sub aspectul colaborării strânse cu organul de urmărire penale sub formă de substituire a atribuțiilor organului de urmărire penală de către părțile vătămate, consideră recurentul, că instanța de apel nu a dat nici o apreciere faptului că partea vătămată Murzac Olga activează în calitate de notar public, iar Cocoș Mariana activează în calitate de avocat.

La acest segment consideră apărarea, că argumentarea instanței de apel ce ține de provocarea inculpatei de către părțile vătămate este motivată insuficient, instanța limitându-se doar la formulări de ordin general, invocând că nu s-ar fi prezentat probe în acest sens, iar materialele cauzei demonstrează contrariul.

6. Inculpata Pitula Maria, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12), 15), 16) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia cu menținerea sentinței primei instanțe.

Făcând referire la jurisprudența Curții Europene pentru drepturile omului în materie de provocare, inculpata relevă că pe parcursul judecării cauzei s-a constatat faptul, că părțile vătămate Cocoș Mariana și Murzac Olga se cunoșteau între ele și începând, cel târziu cu data de 25 mai 2017, au acționat concertat și minim, cu aprobarea tacită a organului de urmărire penală, dacă nu chiar la indicația acestuia.

Consideră recurenta, că prima instanță corect a menționat, că după data de 25 mai 2017, părțile vătămate Cocoș Mariana și Murzac Olga au încetat să mai fie victime ale înșelătoriei puse în aplicare de inculpata Pitula Maria și s-au transformat, ele însele, în persoane care cu acordul organului de urmărire penală urmăreau dezvăluirea activității inculpatei Pitula Maria, acumularea probatoriului și atragerea acesteia la răspundere.

Totodată, acuzatorul de stat nu a prezentat argumente care să explice motivele din care, începând cu 25 mai 2017, organul de urmărire penală, fiind sesizat cu două plângeri, în care se specificau circumstanțe, în măsură să trezească bănuieli rezonabile despre desfășurarea unei infracțiuni, nu a acționat conform art. art. 252 și 254 alin. (1) Cod de procedură penală, nu a dispus pornirea unei cauze penale, dar a rămas pasiv acceptând substituirea atribuțiilor sale cu acțiuni ale victimelor.

Nerealizarea acestor acțiuni și lăsarea părților vătămate să acționeze în locul organului de urmărire penală, pe lângă faptul că, în general contravine sensului noțiunii de urmărire penală, stabilit de art. art. 252 și 254 alin. (1) Cod de procedură penală, în particular, constituie o încercare de derogare de la obligația de respectare a rigorilor și garanțiilor puse în valoare de legiuitor (art. 132¹ - 138³ Cod de procedură penală).

Consideră că instanța de recurs urmează să supună verificării probatoriul administrat în cauza penală, în încercarea de a elucida dacă la caz a fost sau nu o provocare din partea părților vătămate, susținute și coordonate de organul de urmărire penală.

Totodată, instanța de recurs urmează să rețină că în plângerile precum și declarațiile depuse de victime la data de 25 mai 2017 nu se specifica despre pretinderea de către inculpată a sumei totale de 760815 lei și 52 bani. Totuși, așa cum a fost specificat anterior, în ambele plângeri se invoca cauzarea unui prejudiciu material în proporții deosebit de mari pentru fiecare din victime, în pofida faptului că chiar și adunate toate sumele specificate în acele plângeri (f.d. 8 și 12) nu depășeau cuantumul proporțiilor deosebit de mari de 202 mii lei stabilit conform art. 126 alin. (1¹) Cod penal.

Remarcă recurenta, că în actul de acuzare nu este specificat în mod explicit când anume inculpata ar fi formulat solicitarea referitoare la transmiterea de către Cocoș Mariana a sumei de 29 mii euro și de către Murzac Olga a sumei de 7800 euro.

Acest aspect este unul deosebit de important în prezenta speță, în condițiile în care s-a arătat că începând cu data de 25 mai 2017 acțiunile victimelor au fost concertate de către OUP.

Menționează recurenta, că în cauza *Grba împotriva Croației nr. 47074/12 din 23.11.2017*, Curtea Europeană a reținut încălcarea art. 6 CEDO, specificând că recurgerea la o tehnică operațională care presupune organizarea mai multor tranzacții ilicite cu un suspect de către autoritățile statului era un mijloc recunoscut și permis de investigare a unei infracțiuni atunci când activitatea cu caracter penal nu reprezenta un incident izolat, ci o activitate ilegală continuă. În practică, o asemenea tehnică operațională putea avea ca scop câștigarea încrederii unei persoane, în vederea stabilirii sferei activității sale criminale sau a apropierii de o sursă mai bogată de activități cu caracter penal, și anume scoaterea la lumină a unui cerc criminal mai larg.

Totuși, a fost indicat că în conformitate cu interdicția generală a înscenării acțiunile agenților sub acoperire trebuiau să investigheze activitatea criminală în desfășurare de o manieră esențialmente pasivă și să nu exercite vreo influență astfel încât să instige la comiterea unei infracțiuni mai grave decât cea pe care persoana planificase s-o comită fără o asemenea instigare. Rezultă că în cazurile în care se recurgea la o asemenea tehnică operațională, orice lărgire a sferei investigației trebuia să se bazeze pe motive valide, cum ar fi nevoia de asigurare de probe suficiente pentru obținerea unei condamnări, o mai bună înțelegere a naturii și a

întinderii activității criminale a suspectului sau scoaterea la lumină a unui cerc criminal mai larg.

În lipsa unor asemenea motive, se poate reține că autoritățile statului s-au angajat în activități care au lărgit în mod incorect întinderea sau scara infracțiunii și care pot supune acuzatul în mod inechitabil la sancțiuni mai dure, fie în interiorul limitelor prescrise ale pedepsei, fie pentru comiterea unei infracțiuni agravate. Deși în mod normal, chestiunile referitoare la pedepsirea adecvată exced sferei Convenției ca o problemă de echitate, pedeapsa impusă trebuie să reflecte infracțiunea pe care acuzatul a planificat, de fapt, s-o comită. Deși nu ar fi inechitabil ca, în asemenea situații, să fie condamnată persoana, ar fi inechitabil ca aceasta să fie pedepsită pentru partea activității cu caracter penal care a constituit rezultatul conduitei incorecte din partea autorităților statului.

Astfel, în condițiile în care, în actul de acuzare nu este specificat în mod explicit momentul exact în care inculpata ar fi pretins transmiterea de către Cocoș Mariana a sumei de 29 mii euro și de către Murzac Olga a sumei de 7800 euro, iar victimele în plângerile lor din 25 mai 2017, contrar circumstanțelor faptice obiective, invocau cauzarea unui prejudiciu în proporții deosebit de mari, luând în calcul faptul că, inițial cauza penală a fost pornită potrivit semnelor infracțiunii stabilite de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal și abia ulterior a fost modificată învinuirea în sensul agravării în baza art. 27, art. 190 alin. (5) Cod penal. Consideră recurenta, că la caz au fost manipulate probele acuzării de o așa manieră încât să se excludă orice posibilitate de a verifica în mod coerent când anume și în ce circumstanțe, inculpata ar fi pretins transmiterea de către Cocoș Mariana a sumei de 29 mii euro și de către Murzac Mariana a sumei de 7800 euro.

Remarcă inculpata, că deși partea vătămată Cocoș Mariana specifica la data de 27 mai 2017 că a înregistrat discuția din 26 mai 2017 și dorește să o prezinte ca anexă la procesul-verbal, pe un CD, pe care îl transmite OUP pentru examinare, acest purtător de informații nu se regăsește la procesul-verbal respectiv (*a se vedea pct. 5 din sentință*). Totodată, CD-ul respectiv (prezentat de victimă la 27 mai 2017) a fost înlăturat arbitrar din dosar, deși acesta ar fi putut vărsa lumină asupra discuțiilor integrale care au avut loc între Cocoș Mariana și inculpata Pitula Maria la data de 26 mai 2017. Analiza acestei discuții ar fi permis să se verifice dacă, după data de 25 mai 2017 (*moment în care victima înțelegând înșelătoria inculpatei a decis să acționeze în vederea atragerii acesteia la răspundere penală*), inculpata a fost sau nu provocată de către partea vătămată Cocoș Mariana la mărirea sumelor solicitate inițial. Se reține că tot în această privință nu este posibilă excluderea acestor neclarități și verificarea circumstanțelor menționate prin cercetarea fișierelor regăsite pe discul ridicat la data de 07 iunie 2017. Mai mult decât atât, pe CD-urile ridicate la 07 și respectiv 08 iunie 2017 s-au regăsit fișiere și mape create abia la 06 iulie 2017, situație ce fortifică concluzia potrivit căreia la caz, organul de urmărire penală a manipulat cu probele și a realizat diverse tertipuri, pentru a împiedica

stabilirea unei cronologii și a unui tablou deplin a evenimentelor derulate între Pitula Maria și victime.

Constatările aferente necercetării de către organul de urmărire penală a purtătorului original de informație pe care au fost efectuate înregistrările video și nerefectarea integrală a discuțiilor de pe aplicația Viber relevă aceeași idee și anume că în speță s-a acționat cu scopul de a prezenta nu toate faptele integral, dar doar anumite aspecte ale acestora care o incriminează pe inculpată.

7. Procurorul a prezentat referință pe marginea recursurilor declarate, în care pledează pentru inadmisibilitatea acestora din motiv că instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor din apel și a respectat prevederile art. 414 Cod de procedură penală.

8. Judecând recursurile ordinare declarate în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța admite recursul, casează, parțial sau total, hotărârea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Conform art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală.

Din conținutul art. 427 Cod de procedură penală, rezultă că temeiurile pentru recursul ordinar declarat împotriva deciziei instanței de apel nu pot fi decât de drept, fiind determinate expres de lege.

Astfel, hotărârile instanțelor de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond. Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

În atare situație, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și/sau material.

Chestiunea dacă fapta este constatată conform legii este un temei de drept, deoarece privește încadrarea juridică dată faptei săvârșite, astfel ea cade sub controlul instanței de recurs, pentru care fapta nu poate fi privită ca fiind stabilită atunci când se constată ilegalități.

La caz, din conținutul cererilor de recurs declarate în speță, rezultă că acestea se întemeiază pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12), 15), 16) Cod de procedură penală, potrivit cărora, 6) *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; 8) nu au fost întrunite elementele infracțiunii; 12) faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită; 15) instanța de judecată internațională, prin hotărâre pe un*

alt caz, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în această cauză; 16) norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.

Din esența argumentelor invocate de recurenți Colegiul penal lărgit constată că, partea apărării invocă dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând că Pitula Maria greșit a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, pledând pentru menținerea sentinței primei instanțe.

În acest context instanța de recurs înfăptuind o sinteză a materialelor dosarului ține să accentueze, că potrivit rechizitoriului, Pitula Maria a fost dedusă judecății, fiind învinuită de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal – *tentativă de escrocherie, adică acțiuni intenționate îndreptate nemijlocit spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari, dar din cauze independente de voința făptuitorului, aceasta nu și-a produs efectul.*

Potrivit sentinței, prima instanță judecând cauza a constatat că învinuirea adusă inculpatei nu a fost confirmată pe deplin, iar ca urmare a dispus reîncadrarea acțiunilor inculpatei din prevederile art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal.

La rândul său, fiind investită cu judecarea cauzei în ordine apel, instanța de apel a dispus admiterea apelului declarat de către procuror, și casând sentința a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Pitula Maria a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal.

Având în vedere argumentele invocate în recursuri, Colegiul penal lărgit verificând materialele dosarului constată că pe întreaga durată a procesului penal, apărarea a susținut opinia că încadrarea juridică a faptelor imputate inculpatei Pitula Maria în baza art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, este greșită, deoarece la caz părțile vătămate au acționat într-o manieră provocatoare, iar organul de urmărire penală cel puțin a acceptat tacit acest comportament.

Potrivit practicii judiciare constante sintetizată pe baza jurisprudenței CtEDO în materie de provocare, urmează a se sublinia că în situația în care un acuzat susține că a fost provocat la săvârșirea unei infracțiuni, instanțele judecătorești trebuie să examineze minuțios materialele cauzei penale, deoarece pentru a îndeplini cerința unui proces echitabil, toate probele obținute în rezultatul provocării de către organul de urmărire penală trebuie să fie excluse (*a se vedea hotărârea CtEDO în cauza Ramanauskas vs. Lituania § 60*).

Totodată, în temeiul art. 6 § 1 CtEDO instanțele judecătorești au obligația să evalueze minuțios argumentele inculpatului cu privire la înscenare și să asigure respectarea drepturilor acuzatului la apărare, în special respectarea principiului contradictorialității și al egalității armelor (*a se vedea hotărârea CtEDO în cauza Constantin și Stoian vs. România, § 54*).

Relevante sunt și constatările jurisprudenței CtEDO, unde a fost statuat că atunci când un acuzat afirmă că a fost provocat să comită o infracțiune, sarcina probațiunii se pune pe seama autorităților, adică acuzatorul de stat are sarcina de a demonstra faptul că nu a existat o provocare și că afirmațiile acuzatului sunt nefondate (*a se vedea hotărârea CtEDO în cauza Morari vs. Moldova, § 33-34, 08 martie 2016*).

Analizând motivele care au fundamentat soluția instanței de apel prin prisma dezideratelor expuse mai sus, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel nu a supus analizei și nu a pătruns în esența argumentelor avansate de către apărare privind înscenarea cauzei penale de către părțile vătămate, preluând integral argumentele acuzatorului de stat aduse în cererea de apel.

Cu toate acestea, prin prisma prevederilor art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, urma să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza tuturor argumentelor și probelor prezentate instanței de apel de către părți.

Astfel, instanța de recurs analizând decizia atacată constată ca fiind întemeiate argumentele aduse în recursuri cu referire la faptul, că instanța de apel a motivat insuficient argumentele prin care s-a invocat provocarea inculpatei de către părțile vătămate, limitându-se doar la formulări de ordin general cu referire la faptul că nu au fost prezentate probe, în contextul în care materialele dosarului demonstrează contrariul.

Respingând obiecțiile apărării cu referire la provocarea inculpatei, instanța de apel a conchis că „...acțiunile părților vătămate nu au avut efect de provocare, deoarece inculpata Pitula Maria a întreprins acțiuni active în sensul înșelării victimelor și obținerii de la acestea a mijloacelor bănești precum: plasarea anunțului în care își descrie capacitățile sale și serviciile acordate, manipularea cu diferite obiecte oculte, descrierea ritualurilor care ar putea înlătura aura negativă și evenimentelor nedorite din viitor ș.a., toate acestea fiind urmate de enunțarea prețurilor pentru servicii și pentru obiectele care vor fi utilizate...”, însă procedând în asemenea mod instanța de apel a depășit limitele învinuirii, întrucât asemenea acțiuni ca cele descrise mai sus nici nu i-au fost imputate inculpatei.

În continuare, Colegiul penal lărgit va menționa că, în pofida faptului că instanța de apel a eșuat în îndeplinirea obligațiilor sale conferite de lege, evitând să ofere o apreciere legală circumstanțelor deduse judecății, iar în rezultat admițând greșit apelul procurorului, totuși din sentința primei instanțe se deduce că argumentul cu privire la provocare a fost cercetat minuțios, primind o apreciere justă.

Astfel din analiza materialului probator administrat la dosar, prima instanță corect a reținut, că părțile vătămate Murzac Olga și Cocos Mariana se cunoșteau anterior, erau în relații apropiate și au acționat împreună până la 25 mai 2017, fapt care rezultă din următoarele împrejurări:

a) partea vătămată Murzac Olga a recunoscut în ședință de judecată că a aflat despre inculpată și activitățile acesteia și anume ea a fost inițiatoarea întâlnirilor cu inculpata, precum și că la toate întrevederile cu inculpata, mergea împreună cu prietena sa Cocoș Mariana;

b) partea vătămată Cocoș Mariana a recunoscut că a făcut cunoștință cu inculpata prin intermediul lui Murzac Olga, iar în ședința de judecată tot ea a recunoscut că a discutat cu prietena sa, Murzac Olga, despre ce Milena pretindea de la dânsa și de la ea și așa și-au dat seama că sunt înșelate, iar în rezultat au apelat la organele de drept.

Totodată, prima instanță a constatat just faptul, că Murzac Olga și Cocoș Mariana începând, cel târziu cu data de 25 mai 2017, au acționat concertat și minim cu aprobarea tacită a organului de urmărire penală, fapt dedus din următoarele împrejurări:

a) înregistrarea concomitentă a cererilor părților vătămate și similitudinile evidente care există la redactarea cererilor;

b) în plângerile adresate organului de urmărire penală (f.d. 8 și 12) ambele părți vătămate invocă în mod separat, cauzarea, la fiecare din ele, a unui prejudiciu material în proporții deosebit de mari (care potrivit art. 126 alin. (1) Cod penal și Hotărârea Guvernului nr. XXXXX9 din 23.12.2015 reprezintă sumele care depășesc 202 mii lei), cu toate acestea chiar și adunate, valorile bănești indicate în plângeri nu depășeau cuantumul de 202 mii lei, reprezentând suma de 196520.61 lei. Totuși ulterior, inculpata a fost pusă sub acuzare pentru tentativa de comitere a unui prejudiciu material în proporții deosebit de mari, indicii ale căruia la data depunerii cererii din 25 mai 2017 cu siguranță nu erau, acestea apărând abia după acest moment.

c) informațiile specificate în procesele-verbale de audiere a cet. Cocoș Mariana și Murzac Olga în calitate de victime (f.d. 10 și 14) sunt practic similare, iar între anumite părți ale declarațiilor date de victima Murzac Olga (f.d. 14 verso) și declarațiile date de victima Cocoș Mariana (f.d. 10 verso) există pasaje identice, în care aceleași gânduri sunt redată prin intermediul aceluiași cuvinte și expresii, iar cuvintele respective au aceeași poziționare în pagină, redactarea lor fiind efectuată cu aceleași erori de ortografie și gramaticale (a se vedea alineatul 3 de sus f.d. 10 verso și alineatul 3 de sus f.d. 14 verso unde se descrie influența la care au fost supuse la momentul transmiterii banilor);

d) victima Murzac Olga în declarațiile sale (f.d. 14), în aceeași manieră ca și victima Cocoș Mariana (f.d. 10), a comunicat organului de urmărire penală, că posibil va avea anumite alte întrevederi cu Milena și că în vederea asigurării securității sale, își rezervă dreptul de a înregistra discuțiile ce urmează;

e) în procesele-verbale de consemnare a declarațiilor victimelor Murzac Olga și Cocoș Mariana este specificat în aceeași manieră și cu utilizarea aceluiași sintagme, că ambele au fost deosebit de mirate să se întâlnească la data de 21 mai 2017 atunci când ieșeau/intrau de la/la inculpată. Totuși în ședința de judecată părțile vătămate

nu au mai făcut astfel de declarații, din contra Murzac Olga a recunoscut că la toate întâlnirile, a mers împreună cu Cocoș Mariana;

f) ambele victime, acționând concertat, au efectuat înregistrări ale discuțiilor cu inculpata, în aceeași perioadă de timp, utilizând atât telefonul mobil cât și mijloace tehnice speciale cum ar fi reportofonul (măsurile reglementate de legea privind activitatea specială de investigații precum și art. 132^b Codul de procedură penală - interceptarea și înregistrarea comunicărilor);

d) victima Cocoș Mariana prin cererea din 02 iunie 2017 (f.d. 15-20), substituind acțiunile ce urmau a fi realizate de organul de urmărire penală și acționând în locul acestora, „comunica” către reprezentanții acestuia faptul că a decis ca la 02 iunie 2017 să-i transmită lui Pitula Maria o parte din mijloacele bănești solicitate, pentru a da credibilitate declarațiilor sale, precum și pentru a se asigura că nu este o cursă din partea lui Pitula Maria. În aceeași cerere a indicat numărul și nominalul bancnotelor, seriile acestora, a specificat că bancnotele le-a xerocopiat și le-a pus într-un plic cu inscripția - „Pentru Milena Buiucani” (acțiuni presupuse de măsura specială de investigații stabilită de art. 132² alin. (1) pct. 2) lit. c) și 135 Cod de procedură penală - controlul transmițerii sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite).

În baza circumstanțelor descrise prima instanță corect a remarcat, că dacă nu a concertat acțiunile părților vătămate de după data de 25 mai 2017, organul de urmărire penală cel puțin a acceptat tacit acțiunile învederate de părțile vătămate și despre care organul de urmărire penală era informat cu regularitate și în termeni suficienți pentru a putea acționa în mod oficial.

Luând în calcul minuțiozitatea acțiunilor realizate de către ambele părți vătămate, precum și faptul că aceste acțiuni reprezintă acțiuni fidele ale unor măsuri speciale de investigație prevăzute de Codul de procedură penală, instanța de recurs este de acord cu opinia primei instanțe potrivit căreia, în speță acțiunile victimelor de după 25 mai 2017, au fost concertate de organul de urmărire penală.

În acest context prima instanță corect a conchis, că după data de 25 mai 2017 părțile vătămate Cocoș Mariana și Murzac Olga au încetat să mai fie victime ale înșelătoriei puse în aplicare de inculpata Pitula Maria și s-au transformat, ele însele, în persoane care cu acordul organului de urmărire penală, urmăreau dezvoltarea activității inculpatei Pitula Maria, acumularea probatoriului și atragerea acesteia la răspundere.

Colegiul penal este de acord și cu concluziile formulate de către prima instanță cu referire la faptul, că acuzatorul de stat nu a prezentat careva argumente care să explice motivele din care, începând cu 25 mai 2017, organul de urmărire penală, fiind sesizat cu două plângeri, în care se specificau circumstanțe, în măsură să trezească bănuiele rezonabile despre desfășurarea unei infracțiuni, nu a acționat conform art. 252 și art. 254 alin. (1) Cod de procedură penală, nu a dispus pornirea unei cauze penale, dar a rămas pasiv acceptând substituirea atribuțiilor sale cu acțiuni ale victimelor.

Astfel, cauza penală a fost intentată abia la 02 iunie 2017, atunci când elementele probatorii obținute prin tertipurile specificate anterior, deja indicau asupra sumelor de 29 mii euro și respectiv 7800 euro.

Cu toate acestea, prima instanță a evidențiat pe bună dreptate că probele acuzării au fost manipulate de o așa manieră încât să se excludă orice posibilitate de a verifica în mod coerent când anume și în ce circumstanțe, inculpata ar fi pretins transmiterea de către Cocoș Mariana a sumei de 29 mii euro și de către Murzac Olga a sumei de 7800 euro. Or, deși partea vătămată Cocoș Mariana specifica la data de 27 mai 2017 că a înregistrat discuția din 26 mai 2017 și dorește să o prezinte ca anexă la procesul-verbal, pe un CD, pe care îl transmite organului de urmărire penală pentru examinare, acest purtător de informații nu se regăsește la procesul-verbal respectiv.

În consecință, ținând cont de faptul că nici una din părțile vătămate, în ședința de judecată nu a putut spune cu certitudine când anume li s-a solicitat transmiterea sumei de 29 mii euro și respectiv 7800 euro, dar și faptul că inculpata Pitula Maria a restituit prejudiciul material în cuantum de 3250 către Cocoș Mariana și 3850 lei către Murzac Olga precum și a prejudiciului moral în cuantum de 15 mii lei, pentru fiecare, prima instanță a statuat că inculpata a recunoscut implicit faptul dobândirii ilicite a sumelor specificate și faptul acționării ilegale admise în raport cu victimele.

Respectiv prima instanță a constatat, că probatoriul administrat la prezenta cauză penală, este în măsură să demonstreze, potrivit rigorilor instituite de art. 6 CțEDO, principiului dincolo de orice dubiu rezonabil, precum și principiilor jurisprudențiale stabilite în cauzele *Morari împotriva Moldovei* și *Grba împotriva Croației*, doar faptul că inculpata Pitula Maria, acționând cu intenție directă, prin exploatarea informațiilor din timp publicate pe rețele de socializare și ziarele de mică publicitate, precum și a unor procedee psihologice, la data de 21 mai 2017, în mun. Chișinău str. XXXXX, XXXXX ap. XXXXX, a insuflat victimelor Murzac Olga și Cocoș Mariana, încrederea că ar fi ghicitoare, clarvăzătoare și extrasenzorială, și profitând și exploatând încrederea dobândită astfel, convingându-le pe victime că asupra acestora și rudelor apropiate lor, există o aură negativă și în viitor pot interveni unele consecințe grave, a pretins și a dobândit prin înșelăciune suma de 3250 lei de la Cocoș Mariana și suma de 3850 lei de la Murzac Olga, fapt prin care a cauzat părților vătămate o daună materială în proporții considerabile.

Ajungând la acest punct de analiză, Colegiul penal remarcă și faptul că deși prima instanță a stabilit corect circumstanțele de fapt în privința existenței provocării la săvârșirea unei infracțiuni mai grave decât cea dorită inițial de către inculpata Pitula Maria, precum și corect a stabilit vinovăția acesteia în săvârșirea faptei de dobândire prin înșelăciune a sumei de 3250 lei de la Cocoș Mariana și a sumei de 3850 lei de la Murzac Olga, fapt prin care a cauzat părților vătămate o daună materială în proporții considerabile, totuși instanța de recurs consideră necesar de a interveni în partea încadrării juridice a faptelor inculpatei, precum și în partea stabilirii pedepsei, din motiv că a intervenit o lege mai favorabilă în privința inculpatei.

Aici instanța de recurs va menționa că prima instanță a încadrat acțiunile inculpatei Pitula Maria în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții considerabile, pentru fapta săvârșită la data de 21 mai 2017.

În același timp, la data de 26.07.2018 de către Parlamentul Republicii Moldova a fost adoptată Legea nr. 179, pentru modificarea unor acte legislative, în vigoare din 17.08.2018, prin care a fost dispusă modificarea dispoziției alineatului (1) din art. 190 alin. (1) Cod penal, respectiv textul „înșelăciune sau abuz de încredere” a fost substituit cu textul „inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile”. Totodată prin aceeași lege, în dispoziția alineatului (2) art. 190 Cod penal, litera c) a fost exclusă.

Colegiul penal reține că potrivit prevederilor art. 10 Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale. Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

La acest segment instanța de recurs remarcă faptul, că pedeapsa prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, de săvârșirea căreia a fost recunoscută vinovată inculpata Pitula Maria prevedea sancțiunea cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani.

Totodată art. 190 alin. (1) Cod penal (*în redacția Legii din 26.07.2018, în vigoare la 17.08.2018*), care întrunește de altfel elementele componenței infracțiunii incriminate inculpatei, inclusiv daunele considerabile, prevede sancțiunea cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani, adică prevede o pedeapsă mai blândă decât redacția legii în baza căreia a fost recunoscută vinovată inculpata Pitula Maria prin sentință.

Astfel, prin prisma art. 10 Cod penal, instanța de recurs conchide asupra necesității reîncadrării acțiunilor inculpatei Pitula Maria în baza art. 190 alin. (1) Cod penal (*în redacția Legii din 26.07.2018, în vigoare la 17.08.2018*), precum și stabilirii unei pedepse echitabile în baza acestei legi, din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele atenuante și agravante, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, Colegiul penal reține, că persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

După cum a fost menționat mai sus, art. 190 alin. (1) Cod penal, prevede sancțiunea cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.

Potrivit prevederilor art. 16 alin. (3) Cod penal, infracțiuni mai puțin grave se consideră faptele pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de până la 5 ani inclusiv, respectiv infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (1) Cod penal, face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, atribuindu-se la infracțiunile contra patrimoniului.

Din materialele cauzei penale s-a stabilit că inculpata Pitula Maria anterior nu a fost trasă la răspunde penală, totodată aceasta nu se află la evidența medicilor narcolog sau psihiatru (f.d. 99-102, vol.I).

Circumstanțe agravante prevăzute de art. 77 Cod penal în privința inculpatei nu au fost reținute.

În conformitate cu art. 76 alin. (1) lit. e) Cod penal, în calitate de circumstanță atenuantă se reține repararea benevolă a pagubei pricinuite, or, inculpata Pitula Maria a reparat prejudiciul material în cuantum de 3250 către Cocoș Mariana și 3850 lei către Murzac Olga, precum și prejudiciul moral cauzat părților vătămate Murzac Olga și Cocoș Mariana a câte 15 000 lei pentru fiecare din ele și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de câte 5000 lei, fapt confirmat prin recipisele semnate de către părțile vătămate la data de 26.10.2017 (f.d.177-178).

Cu referire la prevederile art. 76 alin. (2) Cod penal, în calitate de circumstanță atenuantă se reține și aflarea la întreținerea inculpatei a unui copil minor, ceea ce se confirmă prin extrasul din Registrul de Stat al Populației (f.d. 54).

În conformitate cu prevederile art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor.

Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât

din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Având în vedere aceste prevederi legale, Colegiul penal lărgit constată că în speță, scopul legii penale va fi atins prin stabilirea față de inculpată a unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani și 6 luni, care este în limitele legii penale incriminate și va fi în măsură să corecteze comportamentul inculpatei cât și să prevină săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea acesteia, cât și a altor persoane.

În continuare referitor la modul de executare a pedepsei, Colegiul penal lărgit reține, că în conformitate cu prevederile art. 90 alin. (1) Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numaidecât în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă.

În acest caz, instanța de judecată dispune neexecutarea pedepsei aplicate dacă, în perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă pe care l-a fixat, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin respectarea condițiilor probațiunii sau, după caz, a termenului de probă, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat. Controlul asupra comportării celor condamnați cu suspendarea condiționată a executării pedepsei îl exercită organele competente, iar asupra comportării militarilor – comandamentul militar respectiv.

Reținând aceste prevederi legale, Colegiul penal constată că în speță nu au fost stabilite careva impedimente pentru dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei stabilite.

Totodată referitor la persoana inculpatei instanța de recurs reține că Pitula Maria, la momentul săvârșirii infracțiunii avea o vârstă relativ tânără cuprinsă între 21 ani și 22 ani. Nu mai puțin relevantă în acest context este și circumstanța că inculpata este mamă singură și are la întreținere un copil minor, iar privarea de libertate a mamei va crea repercusiuni și asupra copilului minor.

De asemenea ținând cont și de faptul, că inculpata a restituit prejudiciul material în cuantum de 3250 către Cocoș Mariana și 3850 lei către Murzac Olga precum și a prejudiciului moral în cuantum de 15 mii lei, pentru fiecare, dar și a cheltuielilor de judecată, manifestând prin comportamentul său suficientă responsabilitate, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că scopul pedepsei poate fi atins și fără executarea reală a acesteia.

Ținând cont de constatările expuse mai sus, Colegiul penal ajunge la concluzia că recursurile declarate de avocatul Cebotari Andrei în numele inculpatei și de către inculpata Pitula Maria urmează a fi admise, cu casarea totală a deciziei instanței de apel, și casarea parțială a sentinței în latura penală în partea încadrării juridice a

acțiunilor inculpatei și în partea stabilirii pedepsei, în rest sentința urmând a fi menținută.

9. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admit recursurile ordinare declarate de către avocatul Cebotari Andrei în numele inculpatei și de către inculpata Pitula Maria, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 mai 2019 și parțial sentința Judecătoriai Chișinău (sediul Buiucani) din 23 iulie 2018, în cauza penală în privința lui Pitula Maria XXXXX, în latura penală în partea încadrării juridice a acțiunilor inculpatei și în partea stabilirii pedepsei, se rejudecă cauza în această parte și se pronunță o nouă hotărâre prin care:

Pitula Maria XXXXX se recunoaște vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal (*în redacția Legii din 26.07.2018, în vigoare la 17.08.2018*) și în baza acestei legi i se stabilește pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani și 6 (șase) luni.

În temeiul art. 90 alin. (1) Cod penal, executarea pedepsei se suspendă condiționat pentru perioada de probațiune de 2 (doi) ani, dacă în perioada de probațiune, Pitula Maria XXXXX nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin respectarea condițiilor probațiunii, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

În rest, dispozițiile sentinței Judecătoriai Chișinău (sediul Buiucani) din 23 iulie 2018 se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **11 decembrie 2020.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Catan Liliana

Țurcan Anatolie

Boico Victor